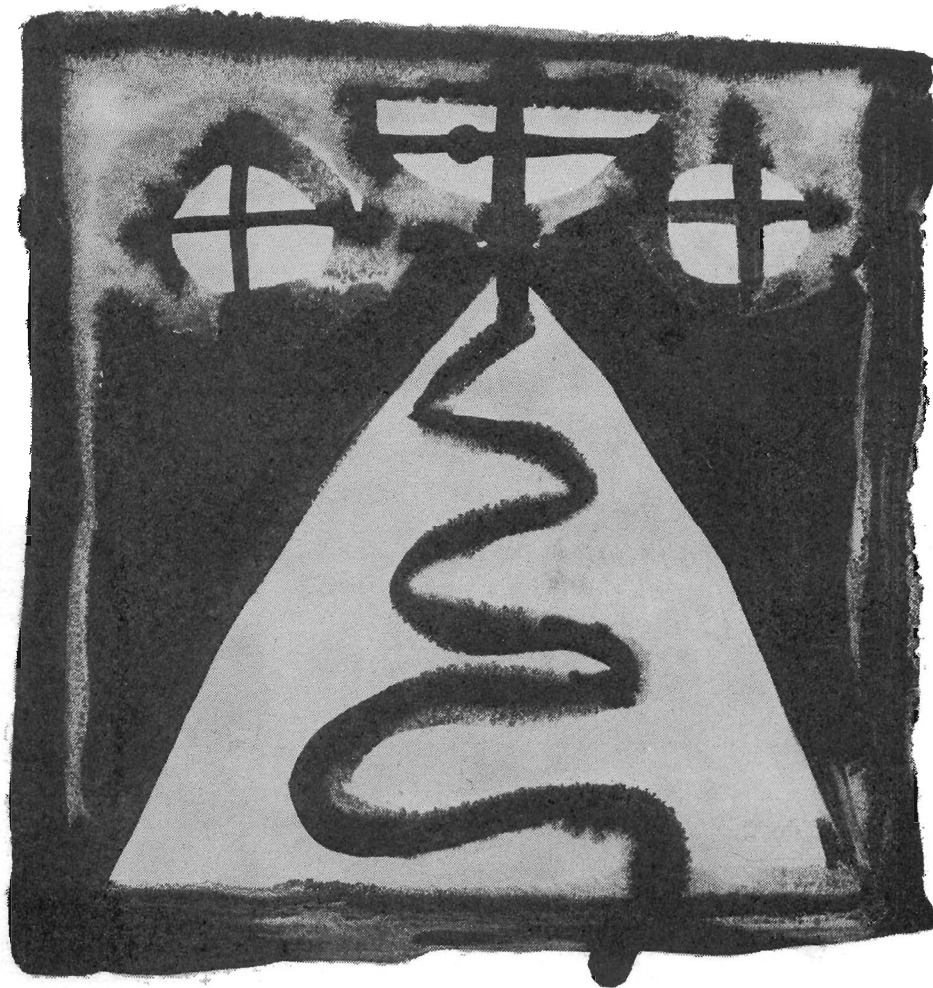

Maria Eulalia Coll i Mesquida

PREGÓ DE SETMANA SANTA

Felanitx, 1987.

Maria Eulalia Coll i Mesquida

pronuncià aquest Pregó

de Setmana Santa,

en el Convent de Sant Agustí

de Felanitx,

divendres dia 10 d'Abril de 1987.

Amb tota cordialitat a la
Confèrria,
Maria Eulalia Coll Mesquida

Senyores i senyors:

Amb un llenguatge molt planer i amb el cor ves-sant d'illusió i esperança, jo una dona de forta arrel felanitxera, encara que no nascuda aquí, vos parlaré. Avui, per primera vegada dins aquesta assemblea, una dona vos parlarà de les seves vivències, il·lusions i esperances, com a dona, filla, esposa i mare.

Vos parlaré amb esperança perquè n'hem de tenir d'esperança, fins i tot després de tants d'anys en què les dones hem patit una absoluta discriminació envers dels homes, i encara més la dona casada, subordinada sempre al seu marit.

Durant molts de segles ha estat així. I això mal-grat que Jesucrist, rompent motlos com ell ho sabia fer, va alçar la seva veu per proclamar un missatge alliberador per a les dones, manifestat singularment en dos passatges dels Evangelis.

Un, quan va anunciar el celibat voluntari, tant per homes com per dones, com a alternativa a la via única del matrimoni (Mateu, 19:12).

L'altre, quan va proclamar l'obligatòria vocació de perennitat que ha de tenir el matrimoni entre els cristians, tot derogant el divorci permès per la llei de Moisès com a privilegi exclusiu del marit (Marc, 10:1-12).

Estic segura que ell, sempre tan amatent envers dels desvalguts, quan va dir que l'home no separi allò que Déu ha ajuntat, pensava especialment en evitar la situació de desempar i de tremenda marginació en que perillava de quedar en aquell temps i aquella societat la dona rebutjada pel seu marit.

Però per damunt de les proclamacions de principis,

escasses per cert, està l'exemple viu del mateix Jesucrist, que fou sempre clar i terminant en el tracte amb les dones del seu entorn.

Un tracte d'amistat noble i de diàleg obert, de misericòrdia i promoció, manifestat en la integració d'un grup de dones entre els seus seguidors més íntims. Maria Salomé, mare de Jaume i de Joan; Maria Cleofàs, mare de Jaume el Menor i de Judes; les germanes de Llätzer, Marta i Maria; i Maria, la Magdalena.

No vos vull parlar ara dels arguments que per a justificar determinades actituds que ara està de moda anomenar «masclistes», s'han volgut trobar en els escrits de Sant Pau i dels Pares de l'Església primitiva, i ja dins l'Edat Mitjana en els de Gracià, pare del dret canònic, o en els de Sant Tomàs o a les Partides del rei savi.

Perquè per damunt de totes aquestes consideracions hi ha l'implícit mandat evangèlic d'avançar sempre en el progrés moral i en el camí de la justícia.

És cert que encara hi ha moltes passes per donar en el llarg camí del reconeixement del paper de la dona dins l'Església del nostre temps.

Camí que va començar cap al 1900 en el Congrés Catòlic de Roma, on es va remarcar la importància de la presència de la dona en la família, la societat i l'escola.

Dins aquest camí de progrés mereixen especial menció els papes Pius XI, promotor de l'Acció Catòlica femenina, i Pius XII que en els seus nombrosos discursos va descobrir per a la dona específics camps d'apostolat: en la caritat i en obres de beneficència, com educadora i en la propagació de la fe, i fins i tot en la vida social i política.

Dins aquesta mateixa línia, Joan XXIII en la «*Pacem in Terris*» ens recorda com un dels signes dels temps actuals és el de l'ingrés de la dona dins la vida pública.

Com també ho va fer Pau VI, promotor de l'humanisme ple i del desenvolupament integral d'homes i dones, en la «*Populorum Progressio*».

I el nostre Papa actual Joan Pau II, que referint-se a aquest mateix tema, ha recordat en la «*Laborem Exercens*» que el problema de la igualtat jurídica entre l'home i la dona es resol amb una legislació que reconegui la igualtat dels homes i de les dones treballadores. Les dones tenen dret a unes condicions de treball conciliables amb les seves exigències i deures com a esposes i com a mares.

Però no vull insistir més en aquests sentiments i conviccions feministes meves, que com veis són al mateix temps progresistes i conservadores.

Vos vull parlar d'uns records meus. Records de la més llunyana infantesa, que ara me surten a camí.

Unes tovalles blanques, més blanques que els núvols, blanquíssimes. Un ventussol que les feia revolar, i uns nins, el meu germà i jo que quedaven sense poder jugar a «conions» perquè aquelles tovalles, les de l'altar major del Convent, no se podien embrutar, ni tan sols resquillar.

Abans de rentar-les, la meva padrina —seguint un ritual pausat i respectuós— raspava d'una a una les taques de cera, i damunt cada rollet hi posava un poc de sabó fluix. Llavors les posava dins el cossi, i buida qui buida fins que quedaven blanques i immaculades com la neu. No record els meus pensaments d'aleshores, però sí que m'embambava tot contemplant aquell cerimonial.

Com també record l'amo en Colau, que venia a cercar flors, o a avisar de que passava el salpàs, o a tornar el tros que quedava del ciri que havíem duit a la Casa Santa, i que després durant l'any encendríem els dies de tempestat, perquè el Senyor ens protegís del llamp.

I el capellà Costella, que amb la seva bonhomia i senzillesa ens feia estimar les estrelles, mostrant-nos a cercar-les cel endins i a conèixer-les pels seus noms, els vespres clars de l'estiu al final d'un crepuscle que sembla que no vol acabar mai.

I mossèn Barceló, sempre amb el cap ple de bulls de poesia, vessant-li la inspiració. Record un dia que jo anava cap a l'Institut i ell pujava carrer des Convent amunt, tot cantussejant. De cop i volta es posaren a repicar les campanes. El vaig escometre i li vaig dir: Mossèn, ¿i què és aquest esvalot de campanes? I ell me respongué: «Idò, Mesquideta, *Vos que veniu pel desembre amb els ulls dintre d'un plat*». És que era el dia de Santa Llúcia, i amb aquests versos va començar el seu sermó de l'hora baixa:

*Vós que veniu pel desembre
amb els ulls dintre d'un plat,
Santa Llúcia gloriosa,
la llum i la claredat...*

I també un record per l'amo en Toni Aleix tocant l'orgue, i na Magdalena Lluitana amb gipó i botonada, i tants d'altres que ja fa tants d'anys que no hi són!

Tants de records! Un d'ells és per a mi molt especial i molt estimat, perquè està vinculat a la meua família i a aquest **Convent** on estam ara reunits. És el del dia en què ma mare em va acompanyar a què m'investissen com a confrare de la Mare de Déu de la

Corretja, aquesta confraria, tota de dones, dedicada a visitar i consolar els malalts.

Però del meu calaix de records en surt un que eclipsa tots els altres, i és el dels Passos que feiem els estudiants de l'Institut, nins i nines, un miracle en aquell temps de no coeducació, que el vicari Bauçà mantenia ben viu un any darrera l'altre.

Aquells Passos que, coses de la juguera pròpia de l'edat, tothom prenia a befa, i que a mi per contrast em van fer néixer dins lo més profund una devoció que encara practic any rera any els divendres de quaresma, aquests divendres tan llargs que sembla que ja volen enganxar l'estiu.

Passos, Via Crucis, camí dolorós, que ha arrelat fortament dins mi, tant que de més gran, quan he sortit de viatge en entrar dins una església lo primer que he cercat és veure si a les columnes del voltant de la nau principal hi havia representades les estacions del Via Crucis.

I un dia visitant una esglesieta de Cagliari, a l'illa de Sardenya, vaig fixar-me que su baix de cada creu hi havia un pom de flors, algunes de fresques, altres de feia dies, com a demostració de que dins el cor del poble cristià encara hi batega ben viva aquesta devoció.

Devoció antiquíssima, perquè se sap que devers l'any 1200 es va començar a celebrar el Via Crucis a Jerusalem, seguint el camí per on se suposa que hauria anat Jesús des d'el Pretori, on es va dictar la iníqua sentència, fins al Calvari, passant pel carrer de la Verge Maria, el de la Vall i el de l'Amargura, uns cinc-cents metres en total.

De principi foren VII les estacions. Ja dins el segle XVI trobam per primera vegada les XIV estacions

actuals, a la descripció que fa de Jerusalem el sacerdot Adrichomius.

A l'Edat Mitjana, la devoció del Via Crucis es va estendre per tota Europa. La dugueren els frares franciscans i dominics, que tenien residència a Jerusalem, sobre tot els franciscans, que des de l'any 1332 custodiaven els santuaris de Terra Santa. Un d'aquests, dedicat a Santa Sofia, que no es cap santa sinó la Saviesa Divina, l'havia fet edificar la verge romana Santa Melània, en el lloc on hi havia hagut el Pretori.

Els Papes, que com a vicaris de Crist, han practicat i promocionat aquesta devoció, l'han enriquida amb moltíssimes indulgències, tantes que el Papa Benet XIV prohibí d'especificar-les «per creure impossible que es puguin fer amb encert», com diu Mossèn Costa i Llobera en el seu llibret «Exercici del Via Crucis».

Jo he de dir que com tota devoció o pràctica religiosa si no serveix per comprometer-nos més a viure cristianament, no té cap valoració ètica, només són sentiments pietosos. I no és això lo que espera Jesús de nosaltres. Ell mateix ho va dir: «per les vostres obres vos coneixeran».

A mi, per el fet d'esser dona, hi ha unes estacions del Via Crucis que me són més estimades.

IV.^a ESTACIÓ

JESÚS ES TROBA AMB LA SEVA MARE

«Obrint-se camí entre la turba avalotada, entre les llances dels soldats i les odioses figures dels botxins, Maria Santíssima acompanyada del deixeble benvolgut, arriba a la presència del seu fill.»

Maria, que quan el seu fill predicava pels camins i places, restava humil, estimant-lo en silenci, allunya-

da en presència, ara surt valenta i decidida: el seu fill la necessita. Tramudada de dolor i d'angoixa, sab que una espasa de dolor traspasarà el seu cor. Silenciosa, participa de la passió del seu fill:

*«Potosí de dolor, mare pristina
set minaires d'entranyes de caliu
et derramen les venes d'argent viu
i encara un nou filó se t'endevina»*

Una mesura per el dolor és l'amor:

*Amor petit, dolor petit
Amor gran, dolor gran.*

Immens dolor el de Maria Mare. Dolor immens perquè sufria pel seu Fill que era el seu Déu. Dolor inconmensurable el seu.

I un nou filó s'endevina: tot el patiment que sentirà per nosaltres, per totes les generacions futures. Com a mare que és de tota la humanitat, comparteix amb el seu fill la seva obra redemptora.

VI.^a ESTACIÓ

LA VERÒNICA EIXUGA LA CARA DE JESÚS

«Mirant el llastimós aspecte que presenta el Bon Jesús, veient aquella cara que extasia els àngels, cuberta de sang, cops i salivades afrontoses, una dona compassiva va treure el vel que duïa pel cap, i amb ell aixugà la cara mateixa del Salvador. Va quedar-ne estampada la dolorosa imatge en els tres plecs d'aquel vel blanc, segons assegura la tradició.»

*«Branca gentil, tripètala poncella
de nard, vinclada en gest de pietat
la Faç d'un sol Amor s'ha triplicat
en vostres mans... carícia novella»*

Verònica o Berenice, beneïda sies tu, perquè valenta, sense por, desafiant tots els respectes humans, passes per entremig dels soldats i eixugues aquesta cara santíssima dolorosament maltractada.

Tota dona que lluita, treballa i s'afanya per aconseguir un món millor per els que són perseguits, torturats, escarnits i malaventurats, és certament una altra Verònica. I com ella tindrà el seu consol i satisfacció d'haver obrat tal com li demanaven el seu cor i la seva consciència.

Quantes Veròniques no hi ha, desconegudes, escarnides, incompreses pels que es creuen tenir sempre raó! Però ells no tendran a ca seva, dins els seus braços, la faç santa del Redemptor.

VIII.^a ESTACIÓ

JESÚS CONSOLA LES DONES DE JERUSALEM

«Entre la multitud que anava per el camí del Calvari, unes dones commogudes de veure l'aspecte llas-timós del Bon Jesús, ploraven de compassió i se'n llamentaven altament. Llavors Jesús girant-se cap a' elles les digué: Filles de Jerusalem no ploreu sobre mi, sinó plorau sobre vosaltres mateixes i sobre els vostres fills, perquè si en l'arbre verd fan això ¿en l'arbre sec què no faran?»

Les dones tenim un sentit íntim per a la compassió, perquè som més generoses. Estimam sense esperar ésser estimades. A Maria Magdalena se li va perdonar molt perquè havia estimat molt.

Estimem i plorem per tots els que són escarnits, injuriats, torturats. Per tots els que pateixen fam i set de justícia.

Comprometem-nos humilment en favor del proïsme, en solidaritat amb tots els desheretats, en la lluita contra les estructures injustes.

Esforcem-nos per estar sempre disposades a la lluita per la llibertat, amb generositat, amb abnegació, amb alegria. Disposades al servei, i a la indulgència i el perdó. A la donació total, a la renúncia no necessària, a l'acció prompta en favor de les causes més justes i nobles.

Com Raquel plorava pels seus fills, plorem totes solidàriament amb tantes dones d'arreu del món que, escarnides i ignorades pels que tenen el poder, elles sí que tenen perquè plorar sense conhort. Per les mares de l'Argentina, que ni tan sols han aconseguit de saber on reposen les despulles dels seus essers més estimats. Per tantes i tantes mares del tercer món, que sols no tenen un mos de pa per donar als seus fills. Que els clams de totes elles arribin fins a l'Altíssim!

*«Estol de mocadors, blanques colomes
que us apeixiu de llàgrimes, callau;
duis-me només un raig de l'oli blau
que íntimament destillen vostres comes.»*

Plores, Maria mare, i galtes avall et redolen les llàgrimes...

XIII.^a ESTACIÓ

JESÚS MOR A LA CREU, I ABANS ENS FA DONACIÓ DE LO QUE MÉS ESTIMA: LA SEVA MARE

«Després de tres hores de penosíssima agonia dalt de la creu, el Bon Jesús, consumada la seva missió, finalment inclina el cap i entrega l'esperit en mans de son etern Pare.»

I Maria estava al peu de la creu:

*Stabat mater dolorosa
juxta crucem lacrimosa
dum pendebat filius*

Hi estava, sí, dreta, forta, hieràtica, no plorava, ja no tenia llàgrimes. Havia patit massa, assistint desconsolada a l'espectacle de l'espantós dolor del seu fill estimat.

*El veies patir i no podies consolar-lo
Nuu i no el podies vestir
Assedegat i no li podies donar aigua,
Ell que era l'aigua de la font de la vida
Injuriat i no podies defensar-lo
Infamat i escupit, i no podies eixugar-lo*

Veritablement no hi ha dolor com el teu dolor, Maria!

El sol no brilla, el cel està tapat, i sembla que plori el deicidi.

*«Mort cruel que per sang amb ell te lligues
¿qui ens donarà, des d'ara, el vi i el mos?
Jo el veia abans com un ramell de flors,
i retut, ara em sembla un feix d'espigues»*

Un feix d'espigues que esdevindrà el Bon Pa, que des de la creu fins a la fi del temps serà l'únic pa que ens assacia.

*«Havent obtingut de Pilat el cos del Bon Jesús,
Josep d'Arimatea i Nicodemus el davallen de la creu,
i abans de donar-li sepultura el depositen per una esto-
na dins els braços de l'afligidíssima mare.»*

Ella, la que al peu de la creu havia participat del terrible sacrifici, recullint les darreres paraules i acceptant-nos com a fills, ara rega amb les seves llàgrimes

el cos inanimat del Déu Victima. Asseguda al peu de la creu i obrint els seus braços maternals, el bressola per darrera vegada.

Mares desconsolades, aquí teniu a Maria, mirau si el vostre dolor és comparable amb el seu dolor.

Plorem tots junts, amb Maria la nostra mare, i demanem-li que a l'hora de la nostra dormida definitiva els seus braços ens facin també de bressol.

*«La vostra falda humil, ai trista mare!
Vos encara la veis com un brèssol!
Cantau, cantau, fins que s'hi adormi el sol,
que el vespre és curt i la lluneta clara.
Mes la lluna no ve, i per vostra cara
d'estels gemats en baixa un rierol.
Des que sou confident del rossinyol
un dolor de set ones us amara.»*

Ciutat, 28 de febrer de 1987

Els textos de les estacions, escrits entre cometes, són de Mn. Costa i Llobera, i els versos posats també entre cometes, són de Llorenç Moyà i Gilabert.

Publicacions de la Cofraria de Sant Agusti

- Bernat Vidal i Tomàs*, Pregó de Setmana Santa, 1958.
- Josep M.ª Llompart de la Penya*, Pregó de Setmana Santa, 1959.
- Jaume Oliver Oliver*, Pregó de Setmana Santa, 1960.
- Guillem Colom i Ferrà*, Pregó de Setmana Santa, 1961.
- Pere Xamena Fiol*, Pregó de Setmana Santa, 1962.
- Miquel Pons i Bonet*, Pregó de Setmana Santa, 1963.
- Germà Coll i Mesquida*, Pregó de Setmana Santa, 1964.
- Jaume Vidal Alcover*, Pregó de Setmana Santa, 1965.
- Miquel Bota Totxo*, Pregó de Setmana Santa 1966.
- Bartomeu Bennàsser Cifre*, Pregó de Setmana Santa, 1967.
- Josep Melià Pericàs*, Pregó de Setmana Santa 1968.
- Antoni Oliver Monserrat*, Pregó de Setmana Santa, 1969.
- Robert Pring-Mill*, Pregó de Setmana Santa, 1970.
- Bru Morey Fiol*, Pregó de Setmana Santa, 1971.
- Pere Estelrich Juan*, Pregó de Setmana Santa, 1972.
- Gabriel Janer Manila*, Pregó de Setmana Santa, 1973.
- Bartomeu Bennàsser Vicens*, Pregó de Setmana Santa, 1974.
- Joan Vidal Perelló*, Pregó de Setmana Santa, 1975.
- Teodor Úbeda Gramage*, Pregó de Setmana Santa, 1976.
- Jeroni Juan Tous*, Pregó de Setmana Santa, 1977.
- Antoni Obrador Adrover*, Pregó de Setmana Santa, 1978.
- Francesc Riera Montserrat*, Pregó de Setmana Santa, 1979.
- Pere Antoni Massutí Oliver*, Pregó de Setmana Santa, 1980.
- Gabriel Rebassa i Bisquerra*, Pregó de Setmana Santa 1981.
- Rafel Mateu Rosselló i Adrover*, Pregó de Setmana Santa 1982.
- Bartomeu Torres i Gost*, Pregó de Setmana Santa 1983.
- Jaume Estelrich Juan*, Pregó de Setmana Santa 1984.
- Teodor Suau Puig*, Pregó de Setmana Santa 1985.
- Manuel Bauçà Ochogavia*, Pregó de Setmana Santa 1986.

